

Pirstaleiden tuolla puolen

Vastine ”Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus -manifestiin

John Moore

Sisältö

Johdanto: Pommikulttuuri	4
Ideologia ja strategia	5
Rummut ja keihäät	8

Useimmat 'Unabomberia' kommentoineet ovat päätyneet kahteen toisiinsa nähden vastakkaiseen näkökantaan, myös anarkistisissa piireissä. Jotkut ovat helposti ennustettavan heppoisesti torjuneet väkivallan, toiset taas romantisoineet pommittajaa (pommittajia) lainsuojattomana sankarina/sankareina (ei koskaan sankarittarina)¹. Molemmat vastaukset ovat erheellisiä. Ensimmäinen voidaan hylätä suoralta kädeltä tyypillisenä oireena porvarillisesta vallankumouksellisen leikkimisestä, joka on sitäkin ärsyttävämpää kun sitä säästää toisina aikoina ja toisissa paikoissa tapahtuneen väkivaltaisen toiminnan ylistäminen. Toinen on ongelmallisempi, koska 'Unabomber' nostaa meidän aikojemme tärkeän kysymyksen: kiireellisen, välttämättömän tarpeen suoralle ja välittömälle hyökkäykselle teollista järjestelmää vastaan.

Tämä essee, sen sijaan että suitsuttaisi 'Unabomberin' iskuja (jonka toiset osaavat paremmin), keskittyy kuitenkin johonkin konkreettisempaan: 'Unabomberin' manifestiin Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus. Jos seuraava pohdinta onkin suurelta osin kriittinen FC:tä kohtaan, tämä ei johdu pommien tuomitsemisesta vaan ideologisten perustelujen kysymyksestä. Emma Goldman kieltäytyi tuomitsemasta Leon Czolgoszia kun tämä murhasi presidentti McKinlayn, vaikka epäilikin hänen perustelujaan ja oli eri mieltä teon kanssa, ja tämä vaikuttaa erinomaiselta anarkistiselta esimerkiltä – myös tässä käsillä olevassa tapauksessa, kun tarjoan kriittistä tukea FC:n toimille. Mutta toisin kuin Czolgosz, FC toimii muotoiltujen periaatteiden pohjalta, ja nämä vaativat huolellista tarkastelua. Tämä essee asettaa kyseenalaiseksi FC:n sitoutumisen anti-autoritaariseen radikalismiin ja sen tarkoitus on siten tarjota mietintätauko niille jotka saattaisivat muuten antaa kritiikittömän tukensa 'Unabomberille'.

¹ Artikkelin kirjoittamisen aikaan 'Unabomberin' henkilöllisyys, tai se onko kyseessä yksi vai useampi henkilö, ei vielä ollut tiedossa.

Johdanto: Pommikulttuuri

Baudrillard väittää että terroristin pommin räjähdys aiheuttaa tarkoituksen luhistumisen, ammottavan aukon sosiaalisessa kudoksessa, jota valta pyrkii vimmatusti parsimaan palauttaakseen tarkoituksen tyrannian. Jos täämää pitää paikkansa, niin silloin Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus on tahtomattaan vallan puolella.

FC:n tekstiä lukiessa en tunne kuvotusta, kauhua tai raivoa, vaan pettymystä. Saatuaan mahdollisuuden kansallisella tai jopa kansainvälisellä foorumilla esittää totaliteetin yksityiskohtaisesti tuomitsevan kritiikin ja esittää radikaalin vaihtoehdon, FC epäonnistuu surkeasti. Kuten muut kommentaattorit osoittavat, FC:n iskut eivät ole epäeettisiä: ne ovat pöyristyttäviä ja sitenkin riittämättömiä. Mutta FC:n sanat ovat huonompia – ne ovat tumpeloita. Kritiikin sijaan, näkemyksen sijaan FC tarjoaa lisää ankeaa ideologiaa. Siinä missä tarvitaan kapinoitsevia sanoja, FC tarjoaa pinnalta kiillotettuja katkelmia pop-kulttuurin sekundalaatuisista ajatuksista. Olisi saattanut olla parempi vaieta. Tässä tapauksessa teot olisivat saattaneet puhua sanoja voimakkaammin. Teot olisivat kenties olleet riittämättömiä, mutta ainakaan ne eivät kaipaa sitä puolustelemaa selittelyä jonka Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus tarjoaa.

Roskan joukosta huolellinen etsijä voi löytää joitain helmiä FC:n tekstissä, vaikka ne pitääkin huolellisesti selvittää irti ajatusten sotkusta, tämän institutionalisoidun kurjuuden roinasta. Esseet 'Kenen Unabomber?' ja 'Kirjepommeja ja jämähtäneitä ajatuksia', jotka on julkaistu toisaalla tässä niteessä,¹ ottavat taidokkaasti tehtäväkseen tämän dykkauksen, enkä aio toistaa heidän työtään. Sen sijaan, keskittyen enimmäkseen Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus - manifestin teeseihin 180-206, jotka koskevat strategian kysymystä, aion viedä keskustelua FC:n räjäytysten pirstaleita edemmäs.

¹ On epäselvää mihin teokseen Moore viittaa. Arvio on julkaistu ainakin brittiläisen Green Anarchist -lehden numerossa 51 (1998).

Ideologia ja strategia

Aivan samoin kuin niillä vasemmistolaisilla joita manifestin avaaavissa teeseissä kritisoidaan, ei FC:llä ole tarjottavanaan paljoakaan muuta kuin ideologiaa. Yhteenvetona asenteesta yhteiskunnallista muutosta kohtaan niissä todetaan (Teesi 166)¹:

Näin ollen ne, jotka vihaavat orjuutta, johon teollinen järjestelmä on ihmiset alistanut, kohtaavat kaksi haastetta. Ensinnäkin, meidän on lisättävä sosiaalisia paineita järjestelmän sisällä, jotta sen romahdus olisi todennäköisempi tai se heikentyisi riittävästi, niin että sen vastainen vallankumous tulisi mahdolliseksi. Toiseksi, on välttämätöntä kehittää ja propagoida ideologiaa, joka vastustaa teknologiaa ja teollista yhteiskuntaa jos ja kun järjestelmä heikentyy tarpeeksi.

'Sosiaalisten paineiden' käsite on häilyvä, mutta FC:n iskujen yhteydessä se viittaa oletettavastikin (osittain) kirjepommeihin joista heidät tunnetaan. Tällaisen käsitteen ongelma on, että tällaisessa jatkuvan kriisin tilanteessa sosiaaliset paineet ruokkivat pääomaa, ja valta käyttää sellaista stressiä keinona kontrollinsa lujittamiseen – etenkin nykyisenä ajanjaksona, kun yhteiskunnan ja talouden uudelleenjärjestelyt laajentavat joka päivä uutta demokraattisen managerialistisen totalitarismin muotoa. Tällaisten 'sosiaalisten paineiden' lisääminen minkään radikaalin vaihtoehdon puuttuessa toimii siis kontrollikompleksin hyväksi. Mutta ainoa 'vaihtoehto' jonka FC tarjoaa on vain lisää samaa vanhaa – vain eri merkkistä ideologiaa (Teesi 183):

Mutta saadakseen innokkaita kannattajia ideologialla on oltava positiivisia ihanteita siinä missä negatiivisiakin; sen täytyy kannattaa jotain yhtä hyvin kuin vastustaakin jotain. Positiivinen ihanne, jota korostamme on Luonto. So. villi luonto; ne maapallon toiminnan ja elämän muodot, jotka ovat riippumattomia ihmisen käsittelystä, sekaantumisesta ja kontrollista. Ja villiin luontoon me sisällytämme ihmisluonnon, jolla tarkoitamme niitä ihmisyksilön toiminnan muotoja, jotka eivät synny järjestäytyneen yhteiskunnan säätelyn, vaan sattuman, vapaan tahdon tai Jumalan (uskonnollisista tai filosofisista näkemyksistämme riippuen) tuotoksina.

Luonto – ja erityisesti villi luonto – on tietenkin ideologinen rakennelma, eikä ideologian kourista voi paeta toteamalla että 'luonto' – suhteellisen uusi käsite ihmisajattelussa – on kulttuurin yläpuolella ja sitä vastaan. Tässä FC vain toistaa biosentristen syväekologien virheet ja Rousseau'n vanhemmat filosofiset erheet. Sitä paitsi tässä sivilisaation pitkälle ehtineessä kehitysvaiheessa on hieman liian myöhäistä ottaa avuksi ihmisluontoa. Ihmisen 'luonto' on menetetty, se on tehnyt myönnytyksiä sivilisaation vaatimalle ihmisen uudelleenjärjestelylle, emmekä voi enää saada selville mitä ihmisolentojen luonnollinen käyttäytyminen voisi olla. Ihmisolennot voivat vasta nyt tietoisesti valita villiytyksen: sellainen olotila ei enää ole spontaani 'toinen luonto'. Tiikerin (esimerkiksi) ei tarvitse ajatella 'luonnollisesti' käyttäytymistä, se vain käyttäytyy niin. Ihmisille villiytyminen merkitsee tietoista valintaa ryhtyä matkimaan joitain yhden tai toisen hallitsevassa ideologisessa järjestelmässä 'villiksi' merkityn eläinlajin käyttäytymistapoja. Sellainen toiminta ei ole pakoa sivilisaatiosta, vaan yksi sidos lisää sen kategorioihin. Luonto (tai

¹ Unabomberin manifestista lainatut katkelmat ovat Timo Hännikäisen käännöksestä (Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus, Savukeidas 2005)

erämaa) on parhaimmillaan joidenkin arvokkaina pidettyjen ominaisuuksien vertauskuva – ja juuri näin FC sitä käyttää. Mutta se on hyvin epäilyttävä vertauskuva, juuri siitä syystä että se on sivilisaation ideologisten kategorioiden tuote, ei niiden vastainen.

Tämä käy yhä selvemmäksi kun FC jatkaa tämän ideologian kohteen hahmotteluun: (Teesit 187, 188):

Sofistikoituneemmalla tasolla ideologian pitäisi kohdistua niihin, jotka ovat älykkäitä, ajattelevia ja rationaalisia. Tarkoituksena on luoda ydinryhmä, joka koostuu ihmisistä, jotka vastustavat teollista järjestelmää rationaaliselta, älylliseltä pohjalta, ja ovat täysin tietoisia asiaan liittyvistä ongelmista ja moniselitteisyyksistä sekä hinnasta, joka joudutaan maksamaan järjestelmän kumoamisesta. On erityisen tärkeää houkutella mukaan tällaisia ihmisiä, koska he ovat kyvykkäitä ja tehokkaita vaikuttamaan muihin. ... Toisella tasolla ideologiaa tulisi levittää yksinkertaistuksessa muodossa, joka antaisi epä-älylliselle enemmistölle mahdollisuuden nähdä teknologian ja luonnon konflikti yksinkertaistetussa muodossa.

FC hyväksyy sivilisaation hierarkkiset jaot sen sijaan että kyseenalaistaisi ne. Ja tämä avoin eronteko ajatteleviin ja ajattelemattomiin tai sofistikoituneisiin ja epäsofistikoituneisiin yksilöihin, sen alla väijyy häidin tuskin kätkeyty luokka-agenda. FC:llä on enemmän yhteistä vasemmistolaisien kanssa kuin hän viitsii myöntää – kenties juuri tästä johtuu heidän (huolellisesti perustellun) vasemmistoon kohdistuneen hyökkäyksensä äkäisyys aivan manifestin alussa. FC ei ainoastaan vasemmiston tavoin pue sanoiksi poliittista ideologiaa, ja siksi jo valmiiksi puhu kontrollirakenteiden ja hallinnon käsitteillä; he myös ehdottavat porvarillista ideologiaa joka tähtää 'epä-älyllisen enemmistön' alistamisen jatkumiseen. Poliittisen etujoukon asketismi, monomania ja autoritaarisuus eivät voi olla kaukana, eivätkä olekaan (Teesit 200, 201, 206):

Siihen asti kun teollinen järjestelmä on kokonaan romutettu, tämän järjestelmän tuhoamisen tulisi olla vallankumouksellisten ainoa päämäärä. Muut päämäärät vetäisivät huomiota ja energiaa tärkeimmästä ... Oletetaan esimerkiksi, että vallankumoukselliset ottaisivat päämääräksi ”sosiaalisen oikeudenmukaisuuden”. Kun ihmisluonto on mitä on, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ei syntyisi itsestään; jouduttaisiin käyttämään pakkoa. Pakottaakseen ihmiset siihen vallankumouksellisten olisi säilytettävä keskusvalta ja kontrolli. ... Ei niin, että meillä olisi mitään sosiaalista oikeudenmukaisuutta vastaan, mutta sitä ei saa sekoittaa pyrkimykseen tuhota teknologinen järjestelmä. ... Ainoat asiat, joita ehdottomasti vaadimme vallankumoukselliselta strategialta ovat, että ensisijaisen päämäärän täytyy olla modernin teknologian hävittäminen, eikä mikään muu päämäärä saa kilpailla sen kanssa.

Kiivas retoriikka ja käskevä kieli ('tulisi olla vallankumouksellisten ainoa päämäärä', 'ei saa sekoittaa', 'ehdottomasti vaadimme', 'eikä mikään muu päämäärä saa kilpailla') viittaavat autoritaariseen politiikkaan. Tämä sekoitus ylimielisyyttä ja likinäköisyyttä voi johtaa yhtä todennäköisesti totalitarismiin kuin itsensä toteuttamiseen ja itsestään nauttimiseen. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus – siis tasapuolinen kohtelu nykyisen alistavan sosiaalisen järjestelmän puitteissa – on tietenkin hyvin vajavainen tavoite. Mutta jopa sosiaalinen oikeudenmukaisuus tehdään teollisen järjestelmän tuhoamiselle alisteiseksi: pienimmätkin halut ihmisen vapautumiseen eivät saa 'häiritä' tai 'kilpailla' 'ainoan ja ensisijaisen päämäärän' kanssa, joka on siis modernin teknologian tuhoaminen. Ja niin vilpillinen on FC:n mieli, että huolimatta aiemmasta spontaanisuuden ja 'villin luonnon' puolustamisestaan vastarinnan ideologisena kantana, he paljastavat nyt kyynisyytensä: viitaten ihmisluontoon jähmeänä kategoriana ('kun ihmisluonto on mitä on') he haluavat oikeuttaa vallankumouksen jälkeisen 'keskusvallan ja kontrollin' välttämättömän tarpeen. Aivan samoin kuin vasemmistolaiset sanoivat naisille että 'vallankumouksen jälkeen'

naisten huolenaiheisiin kiinnitettäisi huomiota, niin nyt teollisuuden vastaisen vallankumouksen jälkeen sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymykset saatetaan kenties (eikä edes välttämättä) 'korjata' – epäilemättä tämän tekisi samainen keskuskomitea!

Rummut ja keihäät

Jos jätetään sivuun Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus -manifestin silkan naurettavat ja usein taantumukselliset elementit (kuten huomautus, että (Teesi 204))

Vallankumouksellisten tulisi hankkia niin paljon lapsia kuin mahdollista. On vahvaa tieteellistä näyttöä siitä, että yhteiskunnalliset näkemykset ovat merkittävässä määrin periytyviä

on tämä FC:n muutosstrategioiden ydin. Se tosiasia että nämä strategiset pohdinnat on asetettu autoritaarisen, poliittisen diskurssin kehykseen ('vallankumouksellinen strategia') on jo itsessään paljon kertovaa. Se viittaa siihen että ainakaan manifestissa FC:llä ei ole mitään uutta, ei mitään radikaalia vaihtoehtoa tarjottavanaan. Vaikka he aivan oikein esittävät teollisen järjestelmän tuhoamisen välttämättömänä, he eivät onnistu sijoittamaan tätä tavoitetta osaksi laajempaa ihmisen elpymisen projektia joka tapahtuu totaliteetin romuttamisen kautta. Ja kun tällainen kehys puuttuu, autoritaarisen politiikan houkutus kääntää heidän ajatuksensa Vallan voimavaraksi¹. Heidän ideologialle asettamansa paino ja siitä seuraava ideologinen vararikko vain peilaavat sen yhteiskunnallisen kaavailun vararikkoa jonka tuote heidän ideologiansa on.

Parhaimmillaankin FC on suoraan sanottuna menossa perse edellä puuhun. Ihmisen elpymisen voi nousta vain kulttuurin elpymisestä. ('Kulttuurilla' en tarkoita tavaramuotoisten välitteiden järjestelmää joka tätä nykyä käy kulttuurista, vaan vapaasti valittuja toimia ja vuorovaiikutuksia joita luonnehtii spontaani luovuus). Yritys jouduttaa ihmisen elpymistä kulttuurisen elpymisen puuttuessa voi aivan liian helposti johtaa totalitarismiin. Ihmisen ja kulttuurin elpymisen ovat dialektisessa suhteessa toisiinsa, mutta jälkimmäinen tarjoaa elintärkeän kehyksen jonka sisällä ensinmainittu voi onnistua.

Fredy Perlman, puhuessaan alkuperäisväen vastarinnasta sivilisaatiota kohtaan, sanoo (Against His-story, Against Leviathan!, 258):

Vastarinta ei ole ensisijassa aseiden kalistelua ... vastarinta on rummuissa, ei keihäissä; se on musiikissa, rytmeissä joita yhteisöt elävät, yhteisöt joiden myytit ja tavat yhä edelleen ravitsevat ja pitävät heitä yllä.

Tämä katkelma nostaa kysymyksen rumpujen ja keihäiden, kulttuurin ja aseellisen vastarinnan välisestä suhteesta. Mutta me emme ole näiden alkuperäisten asemassa: sivilisaatio on riistänyt meiltä ne asiat joiden Perlman näkee olevan vastarinnan ytimessä. Meillä ei ole vapaita yhteisöjä tai vapaita yksilöitä, ei elämää ylläpitäviä myyttejä tai tapoja, ei todellista yhteisyyttä. Niinpä emme voi vastustaa samalla tavalla. Meillä ei ole rumpuja, ja niinpä FC ehdottaa että meidän pitäisi käyttää vain keihäitä. Perlman taas antaa ymmärtää että tämä johtaa vain sotakoneistojen ja kontrollijärjestelmien kasvuun ja lisääntymiseen. Mitä vaihtoehtoja meille siis jää?

Selvästikin meidän on löydettävä läheisempi, tietoinen suhde rumpujen ja keihäiden välille, vaikka rummut olisivatkin etusijalla. Mutta keihäistä luopuminen, se olisi hulluutta. Keihäillä täytyy olla paikkansa – mutta niiden paikan juuret ovat rumpujen maailmassa. Ja jos rummut

¹ Moore käyttää Situationistisen Internationaalin tutuksi tekemää käsitettä 'rekuperaatio', jolla tarkoitetaan juuri omaehtoisten kumouksellisten tai kapinallisten ajatusten ja käytäntöjen kääntämistä vallan voimavaraksi, niiden tuotteistamista ja ottamista osaksi virallista yhteiskuntaa. Esimerkkeinä rekuperaatiosta käyvät vaikkapa rap-

eivät enää soi, niin sitten meidän on lyötävä niitä. Ja jos olemme unohtaneet miten soittaa niitä, meidän on muistettava tai opittava uudelleen. Ja jos emme voi uudistaa jatkuvuuttamme menneisyyteen, niin meidän on käännettävä katkos eduksemme ja tehtävä kaikki alusta uudelleen.

Anarkistit voivat parhaiten osoittaa solidaarisuuttaan 'Unabomberin' vajavaisille joskin historiallisesti merkittävälle väliintuloille muotoilemalla FC:n teollisuuden vastaisen kapinallisuuden uusiksi radikaalein, anti-autoritaarisin käsittein – siis edistämällä kapinallista projektia suoran toiminnan ja elvyttävien projektien kautta, joiden tavoitteena on hävittää lopullisesti Valta kokonaisuudessaan.

musiikin kaupallistaminen ja viime vuosina nähty pyrkimys syleillä kuoliaaksi graffitit, tagit, tarrat ymv. katuviestintä sijoittamalla ne arvostetun Nykytaiteen kentälle, avaamalla Kiasman ovet.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

John Moore
Pirstaleiden tuolla puolen
Vastine ”Teollinen yhteiskunta ja sen tulevaisuus -manifestiin

Haettu 26.7.2012 osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20070704143405643>
Alkuperäinen teksti: Beyond the Fragments Insurgent Desire -sivustolta. Viitteet suomentajan.

fi.theanarchistlibrary.org